

ZPRAVODAJ PROJEKTU „DOTKNI SE 20. STOLETÍ!“

ŠKOLNÍ ROK 2015/2016

Vážení pedagogové,

v přiloženém Newsletteru si Vám dovoluujeme představit nabídku vzdělávacích materiálů pro základní a střední školy, které vznikly během realizace vzdělávacího projektu Národního muzea „Dotkni se 20. století“!

Předkládané materiály a programy jsou vhodné jak pro studenty 2. stupně základních škol a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií, tak i pro studenty středních škol a gymnázií. Projekt „Dotkni se 20. století!“ získal v roce 2014 dvě mezinárodní ocenění: „Comenius EduMedia Siegel“ a Erasmus „EuroMedia Award“, která jsou udělována mediálním výstupům, které přispívají k rozvoji evropské společnosti a pro vzdělávací produkty, které zapojují média a informační technologie do výuky.

Veškeré materiály a programy byly během let 2012 – 2014 pilotovány samotnými učiteli a školami. Celkem se do pilotáží zapojilo téměř 4 500 studentů a více než 300 pedagogů. Doufáme, že si mezi nabízenými materiály a programy najdete právě ty, které se Vám budou nejvíce hodit do výuky moderních českých a československých dějin.

Rozhodně je z čeho vybírat. Všechny vzdělávací materiály jsou dostupné ke stažení na našich webových stránkách www.dvacatestoleti.eu, kde můžete zároveň najít digitalizované sbírkové předměty na eSbírkách 20. století a vytvořit si zde vlastní virtuální výstavu. Osobně bych zejména doporučila využít možnosti zapůjčení našich Muzejních kufříků. Každý z celkové sady pěti kufříků se vztahuje k jedné ze zlomových epoch moderních dějin (1918, 1938, 1948, 1968, 1989) a obsahuje 10 typických předmětů pro dané období s popisem. Muzejní kufříky si můžete do školy objednat a budou Vám doručeny poštou i s podpurným metodickým materiálem!

Pro školy nabízíme také lektorované edukační programy v Národním památníku na Vítkově, kde si můžete vybrat z celé šíře aktivit podle Vašeho zájmu. V neposlední řadě můžete navštívit také vzdělávací programy našich partnerských muzeí v Hornickém skanzenu Březové Hory, Masarykově muzeu v Hodoníně, Muzeu Českého lesa v Tachově, Hornickém muzeu v Příbrami nebo Vile Tugendhat v Brně.

Předem Vám děkujeme za využití našich materiálů a programů. Budeme rádi za jakékoliv Vaše zpětné vazby k aktivitám projektu.

Za realizační tým projektu

Mgr. Hana Doležalová E: hana_dolezalova@nm.cz , T: +420 224 497 478

FILM A MUZEUM 2015 – Zažijte dějiny 20. století

V průběhu měsíce září a října se můžou školy hlásit na tematické filmové projekce ke 2. světové válce do kina Lucerna v Praze a zároveň také na lektorované edukační programy v Národním památníku na Vítkově. V případě zájmu o filmovou projekci je možná domluva jiného termínu.

Vybrané filmy zachycují významné události 2. světové války v Československu, mezi které bezesporu patří transporty židovského obyvatelstva do koncentračních táborů, příprava, průběh a následky atentátu na říšského protektora Reinharda Heydricha nebo konec války v Československu. Filmová projekce předkládá výběr děl předních československých tvůrčích osobností, jakými jsou Ján Kádár, Karel Kachyňa a Jiří Sequens, z nichž filmy *Obchod na Korze* a *Ať žije republika!* slaví 50. výročí od svého vzniku.

PROGRAM

STŘEDA 21. 10. 9:30

Obchod na Korze

(r.: Ján Kádár, Československo, 1965, 128 min.)

Obchod na Korze je první československý film, který byl oceněn Oscarem v kategorii cizojazyčný film. Zcela jistě patří k nejvýznamnějším uměleckým dílům československé kinematografie. Bez ohledu na četná ocenění, jež tento film v minulosti získal, zůstává především lidsky silnou výpovědí, k jejímuž poselství bude třeba se znovu vracet. Osudový příběh prostého truhláře Tona Brtky a židovské obchodnice Rozálie Lautmannové, staré dámy žijící mimo realitu válečných let, se rozvíjí na půdorysu aristotelské tragédie. Děj se odehrává ve fašistickém Slovenském štátu v létě roku 1942. Počáteční líčení obyčejného všedního života obyvatel malého města přerůstá v nevyhnutelný dramatický střet obou protagonistů na pozadí scén transportu Židů do koncentračního tábora. Nezadržitelnou gradaci filmového příběhu posiluje práce kamery i expresivní hudební doprovod. Film je nadčasovým svědectvím o zrádné pasti zla, ale také o mravní síle jedince.

PÁTEK 13. 11. 9:30

Atentát

(r.: Jiří Sequens, Československo, 1964, 98 min.)

Bezpochyby jeden z nejlepších českých válečných filmů, který patří ke klasickým dílům tohoto žánru. Dobře napsaný scénář se přesně drží historických událostí, faktů i mnoha reálných podrobností. Praha, květen 1942. Parašutisté, příslušníci československého západního odboje, spolehlivě vycvičení ve Velké Británii, spáchají atentát na říšského protektora Reinharda Heydricha, jednoho z nejmocnějších mužů nacistického Německa. Děj filmu zachycuje přípravu atentátu, detailně jeho provedení i tragické následky tohoto činu. Atmosféra protektorátu Čechy a Morava je tíživá, což film věrně zobrazuje dokonalou výpravou. Průběh atentátu i konečný osud parašutistů, kteří spáchali sebevraždu, byly samy o sobě velmi dramatické. Filmové zpracování toto drama umocňuje výbornou kamerou, dynamickým střihem v akčních scénách a naprosto přesvědčivými hereckými výkony.

ČTVRTEK 19. 11. 9:30

Ať žije republika

(r.: Karel Kachyňa, Československo, 1965, 128 min.)

Film představuje netradiční topografii konce války v Československu. Je kaleidoskopem obrazů odrážejících svět ve dvou dětských očích. V názvu „Ať žije republika“ se samozřejmě skrývá sarkasmus. Všechno, co chlapec Olin v posledních hodinách války a na počátku svobodné doby prožívá, je téměř nepřetržitá řada ústrků a zklamání, nezadržitelný pád do reality světa dospělých. Do světa, v němž se „velké“ okamžiky dějin prolínají s lidskou malostí, mravní mizérií, křivdou a sobectvím. Až v otřesné zkratce to ukazuje poslední scéna filmu. Při vstupu do obce rozvinují vesničané transparent, na němž chlapec čte: Ať žije republika. A přitom vidí, jak se o kousek dál do studny vrhá člověk, kterého se chystali ukamenovat jako udavače – je to jediný člověk, kterého Olin nikdy neviděl krást, jediný, v němž našel opravdového přítele.

Ke všem filmovým projekcím nabízíme následující lektorované edukační programy:

OD MNICHOVA PO LEŽÁKY

Byla Mnichovská dohoda zradou nebo záchranou míru? Byl atentát na zastupujícího říšského protektora projevem hrdinství nebo hazardem se životy nevinných lidí? Nechte promluvit předměty, zapojte svoji hlavu a udělejte si vlastní názor na klíčové otázky českých dějin. Lektorovaný pořad se věnuje období 1938-1942, využívá pracovních listů a prvků tvořivé dramatiky.

KŘÍŽOVATKY ČESKÉ A ČESKOSLOVENSKÉ STÁTNOSTI

Poslední dopis Milady Horákové, vysíláčka Libuše, posmrtná maska Jana Palacha a další... Jaké příběhy nám mohou vyprávět tyto předměty? Žáci v rámci skupinové práce přímo v expozici zkoumají vybrané sbírkové předměty, prochází po časové ose československých dějin 20. století a seznamují se s významnými událostmi.

PŘÍBĚH PAMÁTNÍKU

V rámci interaktivní prohlídky Národního památníku na Vítkově žáci odhalí, proč byl "Památník" vybudován, jak se jeho význam v různých dobách měnil a zasadí příběh této stavby do širšího kontextu československých dějin. Studenti aktivně pracují v badatelských skupinách s písemnými a obrazovými materiály, tvoří živé obrazy a sami tak postupně odhalují příběh "Památníku".

Cena: 120 Kč / žák (zahrnuje vstup do kina Lucerna a do Národního památníku na Vítkově)
Pedagogický doprovod zdarma.

- ❖ Na projekci filmů i edukačních programů je nutné se objednat.
- ❖ Vstupenku je nutné si zakoupit před představením v kině Lucerna.
- ❖ Po jejím předložení a objednávce se můžete zúčastnit edukačních programů v Národním památníku na Vítkově.

Více informací: <http://www.dvacatestoleti.eu/film-a-muzeum/>

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Pavlína Honzíková
E: pavlina_honzikova@nm.cz
T: 224 497 327 M: 725 773 9090

Projekce filmu

Kino Lucerna
Vodičkova 36, Praha 1, 110 00

Lektorované edukační programy

Národní památník na Vítkově
U Památníku 1900, Praha 3, 130 0

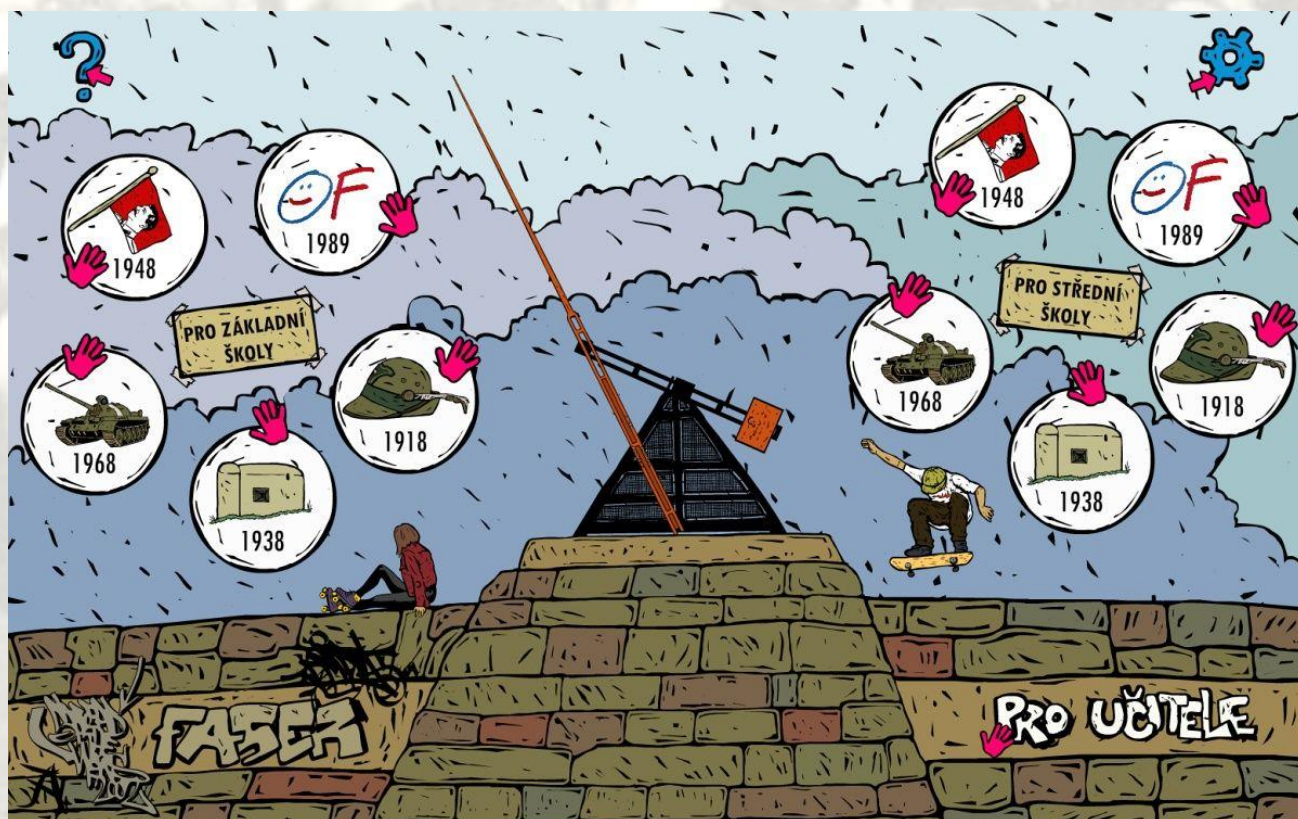

E-learningové lekce – interaktivní forma výuky dějepisu

Navštivte naše webové stránky a vyzkoušejte interaktivní e-learningové lekce, rozdělené na klíčové roky 1918, 1938, 1948, 1968 a 1989, které příjemnou vizuální formou prezentují české a československé dějiny 20. století. Najdete zde oddělené prostředí pro učitele, studenty základní a středních škol.

Vyzkoušejte zábavnou vizuální formu dějepisu, která přiblíží klíčové události českých a československých dějin 20. století vašim studentům díky dobovým postavám, předmětům a událostem, které se s nimi pojí. V lekcích jsme využili sbírkové předměty Národního muzea a dalších muzeí a institucí. Každá e-learningová lekce obsahuje na závěr také krátké cvičení, které studentům poskytuje okamžitou zpětnou vazbu.

Více na stránkách: <http://www.dvacatestoleti.eu/elearning/project.html>

Kontakt: Mgr. Hana Doležalová, E: hana.dolezalova@nm.cz, T: +420 224 497 478

OTEVŘI SI DĚJINY - nabídka muzejních kufříků do škol

Národní muzeum nabízí zapůjčení interaktivních muzejních kufříků do škol. Celkem nabízíme výběr z pěti sad kufříků, které se vztahují ke klíčovým rokům českých a československých dějin 20. století (r. 1918, 1938, 1948, 1968, 1989).

Každý z kufříků obsahuje 10 replik sbírkových předmětů ze sbírek Národního muzea, které reflektují široké pole lidských dějin dané doby z hlediska politického vývoje, každodenní kultury, hmotné kultury i hospodářských dějin. Studenti se mohou při výuce dějepisu seznámit s replikou skutečného dobového artefaktu, pomocí kterého můžou lépe pochopit dějinnou skutečnost. Všechny pět sad muzejních kufříků dává pedagogům i jejich žákům možnost „dotknout se“ při výuce české historie dějin 20. století. Společně s muzejními kufříky obdrží pedagogové metodickou příručku, která obsahuje příklady dobré praxe a konkrétní návody, jak dále pracovat s muzejním kufříkem ve výuce. Předkládaný materiál může být přizpůsoben věku žáků, konkrétní probírané látce i typu školy.

1918

1938

1948

1968

1989

Více informací: <http://www.dvacatestoleti.eu/muzejni-kufrik/>

Podrobnosti a možnost zapůjčení kufříků:

Mgr. Hana Doležalová

E: hana.dolezalova@nm.cz

T: +420 224 497 478

PŘEDMĚTY VYPRÁVĚJÍ – vzdělávací materiály

Cílem předkládaných vzdělávacích materiálů je představit žákům a studentům problematiku přelomových let 1918, 1938, 1948, 1968 a 1989 v širokém mezinárodním a celospolečenském dobovém kontextu a vést studenty k podpoře kritického myšlení, schopnosti samostatné práce s informacemi, schopnosti kladení vlastních argumentů a diskuze, schopnosti naslouchání druhým a tolerování odlišného názoru.

Během realizace projektu jsme ve spolupráci s pilotními školami připravili sérii výukových materiálů vztahujících se ke klíčovým rokům českých a československých dějin 20. století (1918, 1938, 1948, 1968, 1989). Aktivitu realizovanou pomocí jednotlivých cvičení, popsaných v metodických listech pro učitele, vedou žáky a studenty k porozumění přelomovým momentům moderních dějin. Výukový materiál „Předměty vyprávějí“ nabízíme zcela zdarma ke stažení a můžete mezi nimi najít komiks, pracovní listy a výukové listy, které vedou k rozvíjení jednotlivých klíčových kompetencí dle RVP.

Komiks s interaktivními prvky

W: <http://www.dvacatestoleti.eu/komiks/>

1918: Velká válka a vznik Československa

1938: Soumrak nad Evropou

1948: Nepřítelem režimu

1968: Muzeum pod palbou

1989: Sametová revoluce

Pracovní listy

W: <http://www.dvacatestoleti.eu/pracovni-listy/>

1918: Vznik nové Evropy

1938: Svět před bouří

1948: Svět se rozděluje

1968: Vzpoula mladé generace

1989: Rok zázraků

Výukové listy

W: <http://www.dvacatestoleti.eu/vyukove-listy/>

1918: Na světě je Československo!

1938: Ve stínu Mnichova

1948: Rok 1948 v Československu

1968: Srpen '68

1989: Sametová revoluce

Kontakt:

Mgr. Nina Milotová, E: nina_milotova@nm.cz

Vyzkoušejte službu „on-line kurátor“

Během školního roku se můžete přihlásit a vyzkoušet službu „on-line kurátor“ Národního muzea - Historického muzea, která je určena především žákům ZŠ a SŠ a umožňuje jim navázat virtuální spojení s kurátorem přímo v expozici Křížovatky české a československé státnosti v Národním památníku na Vítkově v Praze.

Studentům a učitelům ze vzdálenějších míst ČR se tím otevírá jedinečná možnost prohlídky expozice Křížovatky české a československé státnosti, která se věnuje významným mezníkům českých a československých dějin 20. století a spatřit tak vysílačku Libuše, poslední dopisy Milady Horákové a Heliodora Píky psané z vězení, posmrtnou masku Jana Palacha či psací stroj Pavla Tigrida. Kromě klasické prohlídky expozice, kterou tato služba zprostředkovává, mohou žáci položit kurátorovi vlastní otázky a dotazy.

Více informací: <http://www.dvacatestoleti.eu/online-kurator/>

Kontakt:

Mgr. et Mgr. Pavlína Honzíková

E: pavlina_honzikova@nm.cz

T: 224 497 327 M: 725 773 9090

Média ve výuce dějepisu

Na internetových stránkách projektu jsme pro Vás připravili sadu pracovních listů, metodik a ukázek tiskovin pro využití tištěných médií ve výuce dějepisu. Naleznete zde také slovník pojmů pro práci s dobovým tiskem a databázi novin a časopisů mezi léty 1918 – 1989.

- ❖ Kult osobnosti a významné události v tisku
- ❖ Práce s karikaturou ve školní třídě
- ❖ Antologie dobových politických karikatur a vtipů 1918 – 1990
- ❖ Práce s dobovým tiskem ve školní třídě

Více podrobností: <http://www.dvacatestoleti.eu/materialy-do-vyuky/>

Kontakt: Mgr. Barbora Kulihová, E: barbora_kulihova@nm.cz

OSUDY A KARIÉRY – prožijte dějiny 20. století na vlastní kůži

Online hra „Osudy a kariéry“ slouží k snadnějšímu pochopení historických momentů 20. století. Na začátku hry si student zvolí postavu, se kterou budete prožívat její životní osud. Na výběr je z 8 postav narozených v období 1890 – 1970.

Princip hry spočívá v reflexi konkrétních a individuálních životních rozhodnutí v rámci dějin. Postava se v průběhu hry vyvíjí a na základě výběru ze dvou možností, určuje svůj budoucí osud a kariéru. Po ukončení hry si studenti vytisknou svůj životopis (osud) a s použitím metodických listů pro učitele se předpokládá další práce v hodině a konfrontace se "skutečnými" životy a dějinnými rozhodnutími. Pod vedením pedagoga budou žáci analyzovat konkrétní historické osobnosti, vysvětlovat své postoje a důsledky jejich rozhodnutí. Herní historii můžete sledovat a sdílet na FB.

Hru „Osudy a kariéry“ na vyžádání distribuujeme do školy také v off-line verzi na CD. Hru můžete poté spustit při vyučování bez přístupu na internet.

VYBĚR PŘÍBĚHU

EVČKA
1930 - 1950

Odkaz na spuštění hry:

<http://osudyakariery.dvacatestoleti.eu/Episode/Index>

Kontakt:

Mgr. Hana Doležalová, T: +420 224 497 478 , E: hana_dolezalova@nm.cz

VZDĚLÁVACÍ PROGRAMY – v Národním památníku na Vítkově

1. Český lev se probouzí...

Proč slavíme svátek 28. října? Víte, kdo jsou legionáři, jaký měli vliv na vznik Československa a proč jim byl věnován Památník na Vítkově.

Programem žáky provede za účasti lektora český lev, symbol naší státnosti. Lektorovaný program propojuje vzdělávací obsah RVP ZV s místem Národního památníku na Vítkově a částí stálé expozice Křižovatky české a československé státnosti. Žáci obdrží pracovní list.

Pro koho je program určen: 5. a 6. třída ZŠ / **Trvání:** 90 min / **Vzdělávací obor:** Člověk a jeho svět, VKO / **Klíčová slova:** vznik ČSR, státní symboly, státní svátky / **Výstupy** – žák: zná státní symboly ČR a rozumí jejich významu; zná historické pozadí státních svátků a významných dnů / **Cena:** 60 Kč/žák (školní skupina nad 20 žáků), 40 Kč/žák + 500 Kč/lektor (školní skupina 20 a méně žáků), pedagogický doprovod zdarma / **Počet žáků:** max. 25 žáků.

2. Legionáři a vznik Československa

Vznik Československa před téměř sto lety znamenal zásadní přelom v českých dějinách. Po staletích jsme měli znovu vlastní stát. Kdo se o jeho vznik především zasloužil? Kdo byli legionáři a jaké byly jejich osudy? A jak tento stát vypadal?

Lektorovaný program seznámí žáky s okolnostmi vzniku ČSR, přiblíží roli legií a interaktivní formou představí základní podobu První republiky a vybrané osobnosti této doby. Žáci pracují ve skupinách v prostorách Národního památníku na

Vítkově a se sbírkovými předměty vztahujícími se k období První republiky.

Pro koho je program určen: 9. třída ZŠ a SŠ/ **Trvání:** 90 min / **Vzdělávací obor:** D, VKO / **Klíčová slova:** první republika, legionáři, první světová válka, T. G. Masaryk/ **Výstupy** - žák: se orientuje v problematice činnosti československých legií, vzniku a podobě První republiky; využívá sbírkových předmětů k poznání dějin 20. století a interpretuje jejich výpověď / **Počet žáků:** max. 25 žáků.

3. Od Mnichova po Ležáky

Byla mnichovská dohoda zradou nebo záchranou míru? Byl atentát na zastupujícího říšského protektora projevem hrdinství nebo hazardem se životy nevinných lidí? Nechte promluvit předměty, zapojte svoji hlavu a udělejte si vlastní názor na klíčové otázky českých dějin. Lektorovaný pořad se věnuje období 1938-1942, využívá pracovních listů a prvků tvořivé dramatiky.

Pro koho je program určen: 9. třída ZŠ, SŠ / **Trvání:** 90 min / **Vzdělávací obor:** Člověk a jeho svět, VKO / **Klíčová slova:** mnichovská dohoda, Hitler, sabotáž, uzavření vysokých škol, stanné právo, atentát, Heydrich, Antropoid, Lidice, Libuše, Ležáky / **Výstupy** – žák: se orientuje v posloupnosti jednotlivých událostí a v jejich souvislostech; dokáže nezáujatě hodnotit a zamyslet se nad motivy a důsledky činů / **Počet žáků:** max. 25 žáků.

4. 50. léta v Československu

Lektorovaný program zaměřený na období budování kultu osobnosti a politických procesů zavede žáky nejen k poznání umělecké výzdoby Památníku z období socialistického realismu 50. let a osobnosti Klementa Gottwalda, ale také k poslední korespondenci Milady Horákové před její popravou ve vězení.

Pro koho je program určen: 9. třída ZŠ, SŠ / **Trvání:** 90 min / **Vzdělávací obor:** D, VKO / **Klíčová slova:** totalita, kult osobnosti, politické procesy / **Výstupy** – žák: rozumí a umí vysvětlit pojem totalita, umí si představit atmosféru politických procesů, interpretuje význam komunistických symbolů / **Cena:** 60 Kč/žák (školní skupina nad 20 žáků), 40 Kč/žák + 500 Kč/lektor (školní skupina 20 a méně žáků), pedagogický doprovod zdarma / **Počet žáků:** max. 25 žáků.

5. Pražské jaro, okupace a Jan Palach

Demokratizační změny, svoboda slova, Dva tisíce slov, důvěra v politiku a Dubček. To vše bylo zastaveno srpnovou okupací roku 1968. Reakce společnosti byly různé. Lektorovaný program studenty provede událostmi roku 1968 a seznámí je s osudem Jana Palacha. Studenti se mohou těšit na práci s replikami dobových plakátů, tiskovin a vládních dokumentů a na poslech hudby, která na srpnové události roku 1968 přímo reagovala.

Pro koho je program určen: 9. třída ZŠ, SŠ / **Trvání:** 90 min / **Vzdělávací obor:** D, VKO / **Klíčová slova:** pražské jaro, srpnová okupace, protestsong, Jan Palach, Akční program, Dva tisíce slov / **Výstupy** – žák: zná motivy a důsledky událostí roku 1968, interpretuje texty protestsongu / **Počet žáků:** max. 25 žáků.

6. Od pražského jara po sametovou revoluci

Jaké události předcházely pádu komunismu v Československu? Co se skrývá pod pojmy normalizace, samizdat, disent? Proč si připomínáme 17. listopad jako Den boje za svobodu a demokracii? Lektorovaný program zaměřený na příčiny a průběh sametové revoluce v roce 1989 i dění bezprostředně následující. Žáci využívají sbírkových předmětů v expozici Křižovatky české a československé státnosti k poznání jednoho z významných mezníků moderních dějin.

Pro koho je program určen: 8. a 9. třída ZŠ, SŠ / **Trvání:** 90 min / **Vzdělávací obor:** D, VKO / **Klíčová slova:** normalizace, disent, Charta 77, sametová revoluce, vznik ČR / **Výstupy** – žák: se prostřednictvím sbírkových předmětů NM seznamuje s událostmi spojenými s pádem komunistického režimu v Československu, promýšlí jejich příčiny, souvislosti a důsledky / **Počet žáků:** max. 25 žáků.

7. Křižovatky české a československé státnosti

Československo ve 20. století – není jednoduché jej uchopit: konec monarchie, dvě velké války, několik převratů, různé ideologie a státní ideje.

Žáci pracují přímo v expozici, kde se v rámci skupinové práce zaměřují na vybrané sbírkové předměty a skrze ně odhalují významné dějinné události. Program je doplněn o doprovodné vzdělávací materiály, které lze zařadit do výuky před či po návštěvě muzea.

Pro koho je program určen: 9. třída ZŠ, SŠ / **Trvání:** 90 min / **Vzdělávací obor:** D, VKO/ **Klíčová slova:** první republika, mnichovská dohoda, komunismus, Pražské jaro, sametová revoluce / **Výstupy** – žák: se orientuje na časové ose dějin 20. století; využívá sbírkových předmětů k poznání dějin 20. století a interpretuje jejich výpověď / **Cena:** 60 Kč/žák (školní skupina nad 20 žáků), 40Kč/žák + 500Kč/lektor (školní skupina 20 a méně žáků), pedagogický doprovod zdarma / **Počet žáků:** max. 25 žáků

Podrobnosti a termíny objednávky:

Mgr. et Mgr. Pavlína Honzíková, E: pavlina_honzikova@nm.cz, T: 224 497 327, M: 725 773 909.

Více informací: www.dvacatestoleti.eu/vzdelavaci-programy/